MỖI SỐ : 0$02

NGÀY THỨ BA 5 AOUT 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

Toutes les lettres doivent être adressées au directeur
62 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN VĂN-VINH
Abonnement un an : PIÈCE SWI-SIC
Administrateur gérant : NGUYỄN V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC TÂN VĂN HANOI
TELEPHONE N° 150

ANNONCES
Le centimètre de hauteur, sur 0 m. 35 de large
Une seule insertion . . . 0$20 le c/m
Par semaine et par insertion . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Cách phục-sức ta nên thế nào ?

(DƯ-LUẬN)

IV

Người mình đã sẵn có cái tính cần-thả, nước nhà lại ở vào cái thời-buổi nhố nhăng, nên không những lối phục sức của người lớn không được chỉnh-đính hẳn hoi, mà cách ăn mặc của đám ấu-nhi cũng có điều hỗn-tạp lộn-xộn nữa ! Cho hay dã nhố-nhăng thì dù ở chốn nào cũng không thoát khỏi cái nhố-nhăng vậy !

Không cần phải nhìn đâu xa, ta cứ xem trẻ con người Pháp, người Tàu, cách ăn mặc của chúng có mực-thước, có lề-luật nhất định hẳn hoi, còn trẻ con Nam Việt ta, quần áo rõ thật lôi thôi, hỗn-tạp ! Ta vào trong một trường học sẽ trông thấy lũ thiếu-niên học-sinh ăn mặc hỗn độn, dưa thì để tóc, dưa thì húi đầu, dưa thì chít khăn, dưa thì đội mũ, dưa thì ăn mặc lối Nam, dưa thì ăn mặc lối Pháp, rõ ràng là một cảnh tượng nhố-nhăng. Vì chúng nhố-nhăng từ thuở bé nên dến lúc trưởng thành khó lòng mà bỏ được cái tập-quán thâm-niên ấy, hòa ngày nay ta mới có cái quang-cảnh người trong nước ăn mặc mỗi người một lối, không có điều-luật nhất định gì cả.

Nay muốn cải-lương lối phục-sức của mình — dù là lối phục-sức của nam-giới hay lối phục-sức của nữ-lưu cũng vậy — phải cải-lương ngay từ lũ đồng-ấu thiếu-niên mới được, vì chúng hãy còn nhỏ bé, chưa mắc phải những cái tập-quán, và chưa có những cái thiên kiến như người lớn, tất phải để cho vào khuôn phép hơn. Mà cải-lương lũ trẻ con thì tất phải trông mong vào gia-đình và học-đường, vì hai nơi đó là nơi luyện cho chúng dễ có những cái tập-quán hay vậy.

Muốn chỉnh-đốn cách ăn mặc của lũ thiếu-niên thì phải giữ cho lối phục-sức bao giờ cũng phải hợp với bốn điều-kiện sau này :

Một là phải sạch sẽ.—Như trước đã nói, y-phục phải hợp với khí hậu, với vệ-sinh mới được. Mà hợp với vệ-sinh không những là phải giữ cho khỏi quá chật hẹp, khỏi như bó buộc lấy thân thể, làm cho vận-động khó-khăn, cuộc sinh hoạt của các cơ-thể không được dễ dãi. Hợp với vệ-sinh là quần áo phải cho thật sạch sẽ nữa. Thường trong lũ đồng-ấu có lắm đứa trẻ vì cha mẹ không trông nom đến, chỉ phó thác cho vú già con đó, nên quần áo lam lũ bẩn thỉu thật là trái phép vệ-sinh. Muốn giữ quần áo cho sạch sẽ thì phải bắt chúng năng thay đổi, năng giặt dịa,phải làm cho chúng hễ khi mặc quần áo bẩn thì biết thấy trong mình bứt rứt khó chịu, phải thay ngay mới được. Mà ta cũng không nên quá ư hà-tiện chỉ mấy cho chúng ít áo ít quần, ta phải cho chúng đủ quần áo để có thể thay đổi luôn mới được, miễn là những quần áo đó may bằng vải thường, chỉ trừ một hai bộ phòng khi có hội có lễ gì, như thế cũng không tốn-kém mấy.

Hai là phải tiết kiệm. — Tiết kiệm là một nết tốt mà hình như ngày nay ta không muốn luyện cho con-em ta nữa. Lắm nhà chiều con quá, may cho con đủ các bộ quần áo, nào quần áo ta, nào quần áo tây, con muốn mặc thứ gì cũng may cho nó; mà nhất là con gái lại càng làm đỏm cho nó nữa : không những quần nọ áo kia, mỏ ba mớ bảy, hàng tàu hàng tây, lại còn vòng hoa, xuyến hột, nhẫn mặt đá, quả tim vàng đủ thứ. Hình như cho con ăn mặc sang như thế là danh giá cho mình, là có bụng yêu con đó. Nhưng yêu con không phải lối, cầu danh không phải dường, nên có lắm điều hại. Vì cha mẹ quá ư chiều con mà không những mình chịu phí-tổn rất nhiều, lại làm cho con nhiễm cái tính xa-hoa hoang-phí, con trai thì thích ăn mặc cho sang, con gái thì thích làm đỏm cho đẹp, lúc lớn lên tính cũ đã ăn sâu vào óc rồi không sao trừ bỏ được nữa, như thế có phải là hại cho chúng mà hại lây cho cả xã-hội không? Không những thế, cho trẻ con deo vòng vàng nhẫn ngọc lại là để con vào một sự tối nguy hiểm nữa, vì hoàng kim hắc thế tâm, lũ gian phi thấy của tối mắt, thì-hành những thủ-đoạn độc-ác mà có hại đến tính-mệnh lũ trẻ được. Vậy làm cha mẹ không nên vụ cái danh giá hão mà để lụy cho lũ trẻ thơ.

Ba là phải nhũn-nhặn.—Ăn mặc không nên vụ xa-hoa, mà nên giữ sao cho nhũn nhặn, cho phong-nhã, vì cái đẹp thật không do ở xa-hoa mà ở nhũn-nhặn. Tội không biết mắt ai thế nào, chứ mắt tôi nhìn một cô khuê-các ăn vận một cách đơn sơ: đầu vận khăn nhiễu hay sa-tanh trơn, tai deo hoa, cổ không cần hột, trời nực mặc cái áo lụa trắng hay vải phin, trời rét thêm cái áo băng thâm, trùm cái khăn vuông xuyến, mặc quần lĩnh hay quần lụa, đi đôi giầy mũi không nhọn quá, để không cao quá, không son tô, không phấn điểm, không xuyến không vòng, một cô ấy mặc giản dị như thế, bao giờ cũng có cái vẻ đẹp nhã-nhặn hơn là một ở đầu chít khăn mỏ nâu tây, cổ deo hột chín chít, áo sặc sỡ đủ mùi, giầy để cao hơn giầy đầm, lại thêm cổ quấn phu-la, đầu quàng khăn mạng, mặt dầy những phấn, môi thắm những son, cùng là xuyến dầy tay, hột dầy cổ, quả tim trước ngực, vân vân. . . . Cái đẹp đã ở như cái nhũn nhặn thì phải giảng cho lũ thiếu niên biết ưa cái nhũn nhặn mà ghét cái xa-hoa, con gái cũng vậy, mà con trai cũng vậy.

Bốn là phải kín đáo.—Điều này quan-hệ nhất là cho đám nữ-nhi, vì cái thân trong ngọc trắng ngà, càng giữ kín bao nhiêu lại càng thêm qui bấy nhiêu. Đàn ông con trai không nên cởi trần trùng-trục đứng ở ngoài đường, thì đàn bà con gái lại càng nên giữ-gìn lắm nữa. Có lắm người không những khi trong nhà có khách lạ cứ tự-do cởi trần hoặc mặc cái áo ngắn quá, lắm lúc lại tự-do áo trắng cộc, thắt lưng xanh, lộp cộp đôi guốc nhởn nhơ ngoài phố, thật là chướng mắt quá. Có người không áo không yếm, mặc cái chemise lỗi mỏi mà cũng dám phô mình ra ngoài cửa mới đáng khinh chứ ! Ta nên giảng giải cho lũ trẻ con — nhất là con gái — hiểu rằng làm như thế là một điều bất nhã, là một sự làm giảm cái giá mình đi và cách ăn mặc bao giờ cũng phải kín đáo mới được.

Muốn cho lối phục sức của trẻ-con — tức là người lớn sau này — hợp với bốn điều trên ấy thì ta trông mong một phần ở những bậc làm cha mẹ, một phần ở những bậc làm thầy, vì lũ trẻ hay theo gương thầy lắm. Ở các trường con trai thì các ông giáo nên để làm dến cách ăn mặc của học-trò sao cho sạch sẽ gọn gàng; ra ngoài đường nên ăn mặc thế nào, lúc hội-hè lễ tết phải ăn mặc thế nào cho hợp phép. . . . ; ở các trường con gái thì các bà giáo nên giữ cho nữ-nhi biết ghét sự xa hoa tốn-phí, biết ghét cái trang-điểm vô ích, biết thích cái nhũn-nhặn tự nhiên, biết trọng cái kín đáo lịch sự. Ta thường nhận ra rằng lớp nào mà cô giáo thích ăn mặc đài-điểm, thích phấn sáp điểm tô thì học-trò cũng bắt chước cái tính ấy. Nay nếu các bà giáo cô giáo mà ăn mặc nhũn-nhặn,ghét việc điểm-trang thì tất nhiên lũ học-trò sẽ theo cái gương tốt đó.

Vậy ta có thể kết luận một câu rằng : lối phục-sức mà cải lương được một phần là nhờ ở các bực làm cha mẹ ở chốn gia-đình, một phần là nhờ ở các nhà giáo-dục ở nơi học-xá, nếu biết treo gương tốt thì cái kết quả sẽ có ngay.

B.G.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 4 Août 1924.

Cuộc hội-nghị Londres

Sáng ngày thứ ba, các đại-biểu nước Đức sẽ tới Londres. Liệt-quốc sẽ giao ngay cho các tờ trình của ba tiểu-ban. Đoạn liệt-quốc sẽ hội-nghị luôn để trù cho có giải-việc được chóng xong.

Anh với Nga

Nghe đâu Anh với Nga điều-đình với nhau đã ba.

Đảng cộng-sản ở Pháp

Đảng cộng-sản biểu-tình ở Garche ngày chủ nhật. Không xảy ra việc gì lôi thôi cả. Đảng ấy lại định biểu-tình ở Saint-Quentin, nhưng bị dân sự ngăn cản.

Nhật-bản với Hoa-kỳ

Quan đại-sứ Nhật ở Washington đã tới Tokio bàn với chánh-phủ về cái vấn-đề di-dân.

Cuộc bay vòng thế-giới

Hội phi-cơ Hoa-kỳ đã tới Islande. Phi-hành-gia Mac Laren gặp sự rủi ro ở các đảo Kenaudostris, nhưng được bình-yên vô sự.

Cavite, ngày 2 Août 1924

Nạn tàu bể

Tin Cebu. — 59 người sống sót ở tàu Agusan đã tới Cebu ngày hôm qua. Cả thảy-thủ cùng hành-khách nước có 82 người.

Việc vô tuyến-điện ở Nhật

Tin Tokio — Hai nhà bành-triện-phủ Nhật ở Nagoya là MM. Kinnosuke và Tominosuke xin phép chính-phủ lập một công-ty vô tuyến-điện vốn là 800 000 viên. Công-ty sẽ gửi tin-tức hàng ngày đi các nơi.

Việc hàng không ở nước Anh

Tin Londres. — Chánh-phủ Anh có công-bố rằng bản chánh-phủ định đặt một đường hàng không, và dùng thành Cordington làm nơi cơ-sở để thí-nghiệm và khảo-cứu về việc hàng không. Sau này thành Cord nton sẽ là một cái bến tàu bay to nhất thế-giới. Khí-cầu R 38 bị hỏng ở Hull cũng chế ở đấy. Hiện nay khí-cầu R 27 cũng gần xong. Cái xưởng ở đấy có thể chứa được hai cái tàu bay rất lớn.

MỘT HỘI NỮ-LƯU NHẬT-BẢN

Mấy vị nữ-lưu Nhật-bản trong học giới và trong chính giới mới dựng ở Tokio một hội gọi là hội nữ lưu lao-động.

Hội ấy mới lập thành, đã có mấy trăm hội-viên. Hội có hai mục đích. Một cái mục-đích gần, và một cái mục-đích xa. Mục đích thứ nhất là nâng cao cái trình-độ xã-hội, và luân-lý của bọn nữ-lưu lao-động; cái mục đích thứ nhì là dùng hội làm một cái cơ-quan chánh-trị trong xã-hội.

Hội-viên trong hội đã các hạng người. Có cả những người về hạng phong-lưu, những người về hạng bình-thường, và những người về hạng nghèo-khó. Tiền chi phí về các việc, trông về hạng phong-lưu cả, hạng bình-thường thì đóng góp độ một vài đồng, còn hạng nghèo khó thì nhờ về hai hạng trên.

Hội đã ổn định một cái chương-trình lớn-lao. Cái mục-đích cao xa của hội là dự bị cho đàn bà có thể tham dự vào việc chính-trị, nhưng hiện nay hội mới chuyên về những việc giúp đỡ cho đàn bà. Mới đây hội có xin hội-đồng thành-phố Tokio giúp để đặt các hàng cơm riêng cho bọn nữ-lưu lao-động được ăn uống rẻ tiền, đặt các nhà thương và các ấu-trĩ viện để giúp đàn bà con trẻ. Hội có ý giúp đỡ cho con gái nhà nghèo dễ lấy chồng.

Mlle Kobayashi có nói : Công việc của bản hội rất khó khăn, vì bọn nữ-lưu tân tiến không mấy người chịu lưu-tâm đến. Mỗi khi có cuộc hội-nghị để bàn về các vấn-đề nữ-lưu, thường số đàn ông đến dự hội-đồng lại đông hơn số đàn bà, mà đàn ông đến dự hội-đồng phần nhiều chỉ là tò mò mà đến, chứ không ai thực lòng lưu tâm đến đâu. Hiện nay chưa có thể nói cho đàn bà Nhật hưởng cái quyền dự-bảo nữa, đến các nước Âu-châu cũng còn có nước đàn bà chưa có quyền dự bảo, huống chi là đàn bà nước Nhật. Mà những nước đàn bà được quyền dự-bảo, đều phải cạnh-tranh rất nhiều và ai nấy đã phải luyện tập lắm lắm. Cái sở-nước của chúng tôi ngày nay, là chỉ muốn cho đàn bà được tự lập mà thôi. Cái số đàn bà thợ thuyền, nhiều nay cũng đông lắm. Đến ngày số đàn bà ấy rõ cái quyền lợi của mình, thì cái thế-lực của họ tất cũng to lắm.

BA-TY VỚI HOA-KỲ

Nước Ba-ty có nói với quan đại-sứ Hoa-kỳ Kornfeld rằng hiện nay ở thành Téhéran đã thiết quân-luật, người Hoa-kỳ được yên ổn không nghỉ ngại gì. Thành chéran cùng các miền lân cận đều được yên ổn, hễ có rối loạn sẽ có quân luật xử ngay. Chánh-phủ Ba-ty xin chịu phi-tổn về việc đem hài-cốt viên phó lãnh-sự Hoa-kỳ bị giết về Hoa-kỳ. Viên phó lãnh-sự Hoa kỳ bị giết trong khi viên ấy chụp ảnh một cái mạch nước, mà dân bản-xứ coi là một cái mạch nước thần kỳ. Vì việc các bảo-động phản-đối người ngoại quốc, nhất là phản-đối người Anh, mà nước Ba-ty lại không có luật-pháp để ngăn cản các bạo quán, nên mới gây nên cái bi-kịch mới rồi. Ba người cảnh-sát và một người lính đến cửa viên phó lãnh-sự cũng bị giết. Một người cũng đi với viên phó lãnh-sự cũng bị thương.

Cái quang-cảnh ở nơi ngập lụt

Cái nạn thủy-tai ở xứ Bắc-kỳ ta, năm năm vẫn có, nhưng ở các vùng hay bị nạp luôn thì sự tổn hại cũng không mấy ; duy chỉ những nơi không thường bị ngập bao giờ, nhỡ có năm nào, nước lên to quá, chẳng may vỡ đê mới bị ngập mà thôi, thì sự tổn hại lại càng không sao kể xiết được ! Như cái nạn vỡ đê Phi-liệt mới rồi, làm cho chín mười phủ huyện, mười mấy vạn dân cư, lênh đênh trong trận bà chìm bảy nổi, lận ngụp ở nơi cát dập sóng vùi ; nhà trôi đất lấp, trẻ khóc gà than, tiếng bi ai thảm thiết, vang động một góc giới ! Khiến cho ai mắt đã được thấy, tai đã được nghe cũng phải chau mày rơi lụy !

Hồi tưởng lại mấy hôm về trước, kẻ giã nhà có về chơi với người anh em bạn, cũng ở một làng quanh vùng Phi-liệt này, trông thấy dân làng nhà cửa rất là sầm uất, đình chùa miếu mạo rất là nghiêm trang, đồng điền lúa mà xanh rì, bờ sen san sát, phong cảnh dẫu không lấy gì làm đẹp mắt cho khách du quan, song cũng đủ dỉ-dưỡng tinh tình cho người điền-viên vui thú. Lại những khi mặt giời gác núi, chiêng giục thu không, chim hôm thoi thóp về rừng, tai trông cái quang cảnh ngoài đồng lại càng vui vẻ, nào là mục tử véo von giọng hát ngắn thì bọn nông phu lũ lượt đi về, chuyện trò cười nói hình như ai nấy cũng có vẻ khoan-khoái vui lòng, là cày cấy đã yên, chỉ chờ đến ngày ăn quả. Thế mà bỗng nay bị dòng nước oan nghiệt kia, làm cho cửa nhà đồng ang, phẳng lặng như tờ ! Tiếng cười nói kia nay lại thành ra gọng tuổi tuan, những nhà cửa ngụy nga kia nay lại thành ra đồ nát, cái đồng lúa xanh rì kia, nay lại thành ra sóng sâu vực thẳm, cái phong-cảnh sầm-uất kia, nay lại chỉ thấy dưới nước trên giới. Thật là :

Một vùng đất cỏ dầm mưa.
Song trăng quạnh quẽ vách mưa rã rời !

Chao ôi ! phong-cảnh tiêu điều, nước nôi lênh láng, ai k ông xót ruột đau lòng ! có đồng nào hột nào để bán sạch sành sanh, để vun quén ra đồng ; bây giờ áo không có mà mặc, gạo không còn mà ăn, biết lấy gì đắp đổi lần hồi, cho qua lúc này được ! Cái nông nỗi lưu-ly điên-bái, của anh em đồng loại này, chẳng biết các nhà gác tía lầu cao, bạc đư tiền sẵn, cuộc vui dầy tháng, trận cười suốt đêm, đã thấu đến cho chưa ? và đăngh đến cứu giúp nhau một miếng khi đói bằng gói khi no ra sao ?

Tiện đây nhân một đôi điều,
Đài gương soi đến dấu bèo cho chăng?
Anh-hùng tiếng đã gọi rằng,
Giữa đường thấy sự bất bằng mà tha ;
Huống chi cũng nước non nhà,
Nỗi Hồng giống Lạc cũng là anh em ;
Sao cho cốt nhục vẹn tuyền,
Thì xin kẻ gạo người tiền giúp nhau ;
Cũng như làm quán làm cầu,
Xin đừng lần lửa để sầu riêng ai ;
Cùng non cùng nước cùng loài,
Thì lòng trọng-nghĩa kể sao cho vừa.

[bao ! ! ?

Thơ :

Nông nỗi này ai có thấu không ?
Dẫu rằng sắt đá cũng đau lòng.
Trẻ già than thở nghe rầu rĩ,
Đồng áng mông mênh phẳng lặng
[không ;
Tan tác cánh bèo trôi ngọn sóng,
Lênh đênh bóng thỏ dưới dòng sông.
Hỏi ai hăng-sản hăng-tâm đó ?
Xin giúp nhau càng, chớ để ngơng !

Than -nguyên, Ng-đình-Khuê.

Lộc-bình du-ký

(Tiếp theo)

Châu Lộc-bình là chốn sơn-lâm, cảnh-trí đẹp một về tự-nhiên, ruộng nương không nhiều cho lắm. Thủy-thổ tốt, về mùa viêm-nhiệt, ở miền hạ du, trong các tỉnh phồn-hoa dân-cư trù-mật, đêm ngày khó chịu về nóng bức, ở đây tuy ngày nắng, nhưng đêm mát. Ở núi Mẫu-sơn về đêm lạnh phải đắp chăn, nên thường có các quí-quan đến nghỉ mát.

Chiều chiều, mát trời, cưỡi ngựa đi ngắm cảnh đồi cùng núi là một cuộc tiêu-khiển bổ ích cho tâm-thần.

Chúng tôi ở Lộc-bình chơi mấy ngày, trải qua xem rạng. Bảy giờ sáng chúng tôi lên xe đi Lạng-sơn. Trong khi người ở kẻ đi, tấm lòng bồi hồi biết bao. Gần 8 giờ đến Lạng-sơn ; nhân vào ngày phiên chợ Kỳ-lừa (1), chúng tôi đến xem. Chợ lợp ngói khá to, kẻ mua người bán họp đông ; hàng hóa và thổ-sản không có thứ chi là lạ, ở ba phía chợ có những dãy nhà gạch. Tôi đi qua một cái cô biển đề : « *Ecole professionnelle des jeunes filles* ». Không biết trong trường ấy dạy công-nghệ gì và dạy người bản-xứ hay người Kinh. Chúng tôi thuê xe đi xem lại phong-cảnh Tam-thanh (2) tôi nói xem lại, vì năm 1916 và 1917, vào kỳ thi Pháp-Việt, tôi đã có dịp xem phong-cảnh ở nơi này. Còn nhớ năm 1916 ông T. P. t. tham-tá Công-chính ở Lạng-sơn, đưa ông L. Th. và tôi lên Đồng-đăng chơi một đêm, sáng hôm sau lại về Lạng-sơn sớm. Tiếc rằng không có thì giờ đi xem một nơi. Cái đêm hôm ấy chỉ được trông thấy mấy sông bạc. — Chúng tôi đến động Nại-thanh trước, ở giữa trông thấy 2 cái bệ to, ở trên đắng gạch có bình-hương, đắng sau đắng có một cái thang gỗ đếm được 19 bực, mà long mất mười bực ; ở trên cao có pho-tượng ông Ngô-thời-Sĩ khắc vào đó. Ông Ngô-thời-Sĩ là một vị nho thần đời Hậu-lê, khi làm đốc-đồng Lạng-sơn, thường lên chơi đây. Cạnh bệ, về bên tay phải, có treo một quả chuông. Bên tay trái có cái « thạch-bàn », ở dưới có nước suối chảy róc rách. Có khi người ta đem bàn cờ, rượu ra chơi ở trên « thạch-bàn », cao hứng ngâm vịnh, đó là một cách tiêu-khiển thanh

(1) Người ta cũng gọi là phố « Kaso lửa ». Tục truyền rằng thuở xưa có một ông quan nuôi một con lừa, nó làm công việc xong, lại ra cái đồi ở đấy nằm. Mỗi khi cần đến nó, người nhà ra đồi ấy là thấy nó. Ông quan ấy nghĩ rằng phàm những nơi loài vật ưa đến tụ-họp tất là đất tốt. Ông bèn truyền cho nhân dân mở chợ lập phố ở đấy, bởi vậy chợ ấy gọi là chợ Kỳ-lừa.

2. Có người nói chùa này thành danh Tam-thanh, ở ở động Nhất thanh hễ nói có một tiếng sáng-thanh ; ở Nhì-thanh có hai tiếng âm-thanh ; ở Tam-thanh có ba tiếng êm thanh. Cũng có người nói rằng quan đốc-đồng ngự-thời-Sĩ quản ở xã Thanh-oai, tổng Thanh-oai, huyện Thanh-oai, nên chỉ đặt tên động ấy là Tam thanh.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

cao dị-dưỡng tinh thần vậy. Tự động Nhị-t anh đi qua một cái cầu bằng đá dài độ mười bước, về bên tay trái, lên một cái núi con, đến chùa Thiết-thanh. Có một cái cổng gạch, 3 gian nhỏ vào trong có một cái sân đất hẹp, một cái đẳng bằng gạch, trên đẳng bày một bát bình-hương, ở trên cao về phía bên hữu có bàn thờ, bên tả treo một quả chuông. Trên mái có để ba chữ : « *Tam-giáo-tự* ». Đi xe một lát, đến động Tam-thanh. Trong động có pho-tượng đức phật Bà khắc vào đá sơn đỏ ; hai bên có hai cái bia đá ; bên tay trái treo một quả chuông, ba pho tượng, ở bậ dưới có một pho tượng ngồi trên con sấu, một pho tượng ngồi trên con hổ. Hai con ác-thú ấy bà mõm giơ nanh, trông dữ tợn thật ! Cái hang núi này ở trên cao, trèo lên 30 bậc mới đến nơi. Tiếc rằng hôm ấy không có nến được để đi xem ở trong động. Ở Tam-thanh cũng như ở Nhất-thanh và Nhị-thanh, trên vách đá tường gạch thấy la liệt những danh-hiệu của khách du-quan cùng là thơ đề. Vào trong hang có tuyết đá và nước chảy thành thót, đất lầy ướt, nên mát mẻ người khoan khoái. Đứng trên cao ngắm cảnh, phẳng phất đến câu hát thuở nhỏ thường được nghe :

Đồng-đăng có phố Kỳ-lừa, (1)
Có nàng Tô-thị, (2) có chùa Tam-thanh.
Ai lên xứ Lạng cùng anh,
Tiếc công bác mẹ sinh-thành ra em.
Tay cầm bầu rượu nắm nem. (3)
Mắng vui quên hết lời em dặn dò

Ở chùa Tam-thanh trở ra, chúng tôi thuê xe đi xem các phố trong tỉnh Lạng-sơn. Đi qua trường Pháp-Việt con giải thấy mở rộng, trường con trai mới lập ở gần lối đi sang chợ Kỳ lừa. Trước trường này ở cạnh trường nữ-học cũ. Cách năm sáu năm trời, mới lại đi qua tỉnh này, thấy việc học mở mang, mừng rằng học-giới ở miền thượng-du thịnh-hành khá mau. Phụ huynh nó nức cho tử-đệ đến trường để khai-thông trí tuệ. Trí-tuệ có khai-thông mới có cơ tiến-bộ được. Thế mới biết cái chân-lý muôn nơi đều như nơi sơn cùng thủy tận vậy. Khi đi qua cầu sắt trên sông Kỳ-cùng được nghe câu chuyện. tuy biết là hoang-đường, nhưng cũng lược thuật ra đây để độc-giả nhàn-lãm. Câu chuyện như thế vầy :

Thuở xưa ở trên bờ sông Kỳ cùng có một ông lão nhà thanh-bạch lấy nghề chài lưới làm sinh nhai. Ông lão ta sinh được một người con trai. Có một khi, lão chài bắt được một cái trứng to lắm, vội vàng giấu vào trong thúng trấu. Bỏ quên lâu ngày. Kẻ giở thúng trấu ra, thấy một con rắn trắng. Nó lớn trông thấy. Những người đến mua cá thấy thế lấy làm kinh ãi. Ông lão ta bèn mang thả ra sông. Sau con rắn lấy to lắm.

Một đêm con rắn trắng lấy đến nhà ông lão đánh cá lấy nằm mãi. Ông lão ta đuổi nó không đi. Sau hỏi nó có muốn lấy vợ không. Nó gật đầu tỏ ra ý bằng lòng. Ông lão ta bảo nó rằng khi nào thấy người đàn bà mặc áo đỏ ra đứng bờ sông, người ấy là vợ mà ông lão ta cưới cho nó. Nó dặn ông lão ta rằng khi nào cần đến nó, ra sông gọi « bạch, bạch », thì nó lên.

Từ đấy, lão chài làm ăn phát đạt, mới cưới vợ cho con trai. Sáng hôm sau, người nàng dâu ra bờ sông giặt, không thấy người đàn bà ấy về nhà. Mãi hai cha con với vàng đi tìm khắp mọi nơi, chỉ thấy một đôi dép ở trên bờ sông. Lão ta tức giận lắm mới gọi con rắn trắng lên. Ông lão ta bèn lấy con dao chực đánh chết, nhưng chỉ chặt được đứt khúc đuôi mà thôi, con rắn chạy ngay xuống sông. Đêm hôm ấy con rắn báo mộng cho lão chài biết rằng nó mới được phong làm « Thần Long-vương » ở khúc sông ấy và cảm ơn đã cưới vợ cho nó. Nó hỏi vì lẽ gì mà ông lão ta chém nó. Lúc bấy giờ lão chài mới nhớ ra rằng khi trước có hứa như thế.

Thần bạch-xà có đưa ăn-u ăn xuống chơi dưới thủy-phủ. Khi đi xem các cung-điện, ông lão ta trông thấy người con dâu. Ông lão ta báo con dâu bỏ thủy-cung lên ăn ở với con trai mình, nhưng người đàn bà ấy nói rằng trên thiên-đình đã định như vậy, không thể trái lệ trời đất được. Người đàn bà ấy nói với thần bạch-xà phù hộ cho cha con lão chài. Quả nhiên hai cha con nhà ấy làm nên giàu có.

Người ta nói rằng bây giờ thần sông Kỳ-cùng ở cái miếu lập ở gần cầu sắt, về bên bờ sông đi sang chợ Kỳ-lừa.

(Còn nữa) Trương-thanh-Trai

1. Có lẽ đọc là Đồng đăng với phố Kỳ-lừa, vì mất nặng Tô-thị ở vào giữa hai nơi ấy.
2. Nhà Tô thị ở ngay chùa Tam thanh.
3. Người ta nói rằng ở Lạng-sơn có rượu chuối và nem rất ngon.

Cuộc thi thơ

Của Nouo-tmj-Quyên nữ-sĩ

MMDCCXLI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không-miếu qua trông cũng chạnh lòng
Lẫn các nguy-nga bia Tiến-sĩ. [lòng,
Trời Nam riêng một nếp nho phong
Nền xưa xây đắp từ Trần, Lý,
Sử cũ ghi truyền vẫn Lạc Hồng.
Qua miếu nhủng ai ngậm vịnh đó,
Từ đâu gây dựng đám quên công.

Lê-văn Chất
22, Rue du Chanvre, Hano

MMD CXLII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Văn-miếu qua trông cũng chạnh lòng
Thi-lễ vẫn thơm nền quốc giám.
Cùng-tường còn ngất chốn thành đông
Gương soi luân-lý treo đàn Hạnh.
Cột dựng tư-văn vững nước Hồng.
Trải mấy tang-thương không biến cải
Đạo còn mãi mãi với non sông.

Lê-thi-Hồ
Trợ-giáo, Thái-bình

MMDCCXLIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Đường áo gây lên cõi Lạc-Hồng.
Son tượng thánh-hiền còn chửa nhạt
Mực bia Tiến sĩ vẫn đang nồng.
Cung tường đứng vững triều Âu-Á,
Cầm đạc khua ran chốn Nhị Nùng.
Văn-hiến nước nhà nguồn gốc đấy,
Hỏi người tân-học biết hay không ?

Nguyễn-thị-Hiệt
Làng Hành-thiện, Nam-định

MMDCCXLIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cung miếu nguy-nga cõi Á-đông.
Cửa Khổng sân Trình lên có học,
Nguồn nho bể hoạn vẫn theo dòng.
Lửa hương thơm sáng trong bia biển,
Tôn giáo dài còn với núi sông.
Phong-hóa càng ngày càng rộng mở,
Đối cùng nước Nại với non Nùng.

Đinh-văn-Đính
Phố Lai-xa, Hà-đông

MMDCCXLV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Có phải đây là Khổng-miếu không ?
Cây cổ còn in nơi cõi thật
Cung tường đứng vững chốn thành P ồn-hoa đất sẵn nền Lê Lý. [đông.
Văn-hiến trời riêng giống Lạc Hồng.
Gặp hội văn-minh Âu với Á,
Nùng càng cao ngất Nhị càng trong.

Đinh-trọng-Thiện
Sở Hỏa-xa, Quảng-bình

MMDCCXLVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Trải mấy tang-thương đạo vẫn sùng.
Triều Lý gây nên nền quốc-tế,
Thành Long rạng mở vẻ nho-phong,
Á Âu mưa gió gương càng rạng.
Thù Tứ vơi đầy nước vẫn trong.
Nhang khói nghìn tun bia miếu lấy,
Con Hồng cháu Lạc có ghi không ?

MMDCCXLVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không miếu gây từ Lý-Thánh-tông.
Thù Tứ nguồn khơi thông bến Nhị,
Hạnh đàn bóng rợp khắp non Nùng.
Y-quan rực-rỡ trời Âu Á,
Miếu mạo nguy-nga đất Lạc Hồng.
Dám hỏi văn-nhân đâu đó tá,
Miếu xưa nên cũ đứng mà trông.

MMDCCXLVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Trải đất vần xoay biết mấy vòng.
Muôn thuở dấu thiêng nền Khổng [Mạnh,
Nghìn thu thắng-cảnh đất non Nùng
Miếu tuy cỗ lỗ hương còn ngát,
Bia dẫu giãi dầu dấu chửa phong.
Phong cảnh vẫn in phong cảnh cũ,
Ai ai trông thấy chẳng đem lòng

Nguyễn-hữu-Sinh
Sở Hỏa-xa, Quảng-bình

MMDCCXLIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không-miếu thêm tươi cảnh Nhị Nùng
Gió Mỹ mưa Âu tuy hội mới,
Trời Nam đất Bắc vẫn thờ chung.
Cương-thường sự-nghiệp muôn năm [ngắn,
Đạo-đức văn-chương bốn biển trong.
Nhà Giám Lý triều xưa dựng đó,
Ai ơi ! qua lại đứng mà trông.

Nguyễn-văn-Tố, Nam-định

MMDCCL

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long
Văn-miếu qua thăm luống chạnh lòng
Mấy lớp lần cao tường gió thổi,
Hai hàng bia đá chữ rêu phong
Nguồn văn sông Nhị ân là thế,
Cửa Khổng trời anh Long chẳng lẽ cùng.
Ả ! đám nho-lâm đâu vắng mặt ?
Cuộc thi thơ thế ! cảm hay không ?

Nguyễn-thị-Vân, Nam-định

MMDCCLI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Miếu đó nay đà trải mấy đông ?
Gác Lý bia Lê nền nếp cũ,
Giảng Năng gió Nhị gội dầu chung.
Ba triều đường bệ đà thay đổi,
Vài nhận cung tường chẳng chuyển
Quốc-túy của ta, ta giữ lấy, [rung.
Làng nho ai đỗ một tay cùng.

Phạm-phan-Sán
Làng Bạch-sam, Hưng-yên

MMDCCLII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu xin ai hãy đoái trông.
Gác Lý pắt phơ màn nhện mắc,
Bia Lê mau mác dấu rêu phong.
Bút phong mây tỏa Nùng muôn nhận,
Văn mạch triều xuôi Nhị một dòng.
Trước miếu ngẫn ngơ lòng nữ sĩ.
Nên hương vệ đạo tấp chờ mong.

Phạm-phan-Đính
Làng Bạch-sam, Hưng-yên

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ 30 độ
15 giờ 32 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch
Thứ tư, 6 Août 1924
Translitération
Âm-lịch
Mồng 6 tháng bảy năm Giáp-tí
Ngày Đinh tị
Hành Thổ. Sao Trần Trực Khai
KỴ : Xuất-hành.
NGHỈ : Tế-tự, Kết-hôn, Hỏi hỏa, Trị bệnh, Tiểu-nhân, Khai-thị, Nhập-học

Giá thóc gạo :

Gạo hạng nhất, một ta.	10	$ 35
— nhì —	9	80
— ba. —	9	40
Thóc. —	6	10
Bắp ngô.	5	60

Giá bạc. — Kể từ ngày 5 Août 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 10 $ 08

Tin tàu. — Tàu *Song-bo* đến ngày 6 août hồi 9 giờ ở Hải-phòng sẽ chạy đi Hong-kong và có ghé Hoi-hao.

Thư từ ở Hà-nội sẽ mang xuống Hải phòng chuyến xe-lửa 20 giờ 7 phút tối 5 août.

Tin đường sá. — *Bắc-kạn* — Ngày 2 août 15 giờ. - Đường thuộc-địa số 3 tuy nhiều chỗ còn ngập nhưng xe tải và ô-tô nhẹ đã đi được từ Bắc-kạn đến Na-khoang là nơi cách Bắc-kạn 42 kilomètres.

Thái-nguyên. — Ngày 4 août 8 giờ 35 — Nước sông cầu ngày 3 août lúc 18 giờ đo được 21 m 38. Ngày 4 août lúc 6 giờ đo được 21 m 05.

Đông-pháp được gửi mandat sang Tây-ban-nha. — Đông-pháp với Tây-ban-nha (Espagne) nay được gửi bưu-phiếu (mandat - poste) lẫn cho nhau. Số tiền của hai nơi gửi lẫn cho nhau nhiều nhất được đến 1.000 *francs*. Cái thời hạn được lĩnh bưu phiếu ấy được đến cuối tháng thứ năm, kể từ lúc bưu phiếu phát hành.

Quá cái thời hạn ấy thì bưu-phiếu lại phải có chữ ký của sở Bưu-điện phát hành cho mới được lĩnh.

Cái thời hạn tiêu-duyệt (délai de prescription) của các bưu phiếu phát hành tại Tây-ban-nha định là ba năm và Đông-pháp định là hai năm.

Quá những thời hạn ấy, mà chưa lĩnh thì những số tiền nhà bưu-điện nào đã thu thì là kỳ vật của nhà bưu điện ấy.

Sở Bưu-điện chánh Hanoi lại có gửi cho bản-quán tờ thông-cáo sau này :

Kể từ ngày 5 août 1924 trở đi, Tây-ban-nha với Đông-p áp được gửi các bưu-kiện thường (colis postaux ordinaires) cho nhau, nặng được đến 10 kilogramme là cùng.

Tiền cước gửi các bưu-kiện từ trên 5 cân đến 10 cân đường Saigon San-Francisco là 16 *francs* 15 và đường Hong-kong Seattle là 14 fr. 50.

Về việc gửi các bưu-kiện ấy thì các sở bưu-điện Hoa-kỳ và Đông-pháp không chịu trách-nhiệm gì cả.

Việc làm đề Cổ-bi. — Quan Thống-sứ đã cấp cho quan Công-sứ Lehé tỉnh Bắc-ninh số tiền 431 đồng để cấp cho những người bị lấy nhà đất làm cái đề mới ở Cổ-bi (Bắc-ninh).

Cái án mạng ở ngõ Bourrin. — Cái án mạng ở ngõ Bourrin mà bản báo đã đăng tường-tất đầu đuôi trong số báo ngày hôm qua thì sở Cảnh-sát, sở Mật-thám và Tòa-án xem ra không phải truy vấn gì khó nhọc như cái án mạng ở phố Nou-thờ bữa no, vì kẻ hung thủ sau khi làm ăn tinh-nhân thì đã tự xử ăn lấy cho mình rồi. Chỉ b ết rằng người châu gọi tuj Tâm tức là có Đại lý chứng p u-quân trước có ngồi đại-lý ở đồn nào hẳn) đến nhà mìn để cho đôi bên tìn tự rồi hòa ra đến lưu huyết, thì nay đã phải bắt vì bị ngờ là đồng mưu với hung-thủ là Robert tức Xuân mà hai có Đại chăng. Cứ như cái kết-cục tấn tuồng kịch này đã diễn bày ra đó thì sự ngờ vực là đồng-mưu ấy có thể gạt bỏ đi được, là vì rằng người châu gái vì thử có định bụng hại người nọ t hật thì của mình nữa thì có lẽ nào lại công nhiên sang gọi có Đại vào tận nhà mình để người ta hại sao g ợ

XIN CÁC QUÍ KHÁCH NẾM THỬ MÀ XEM !

Các thứ thuốc lá hiệu **Con Gà**, *chưa cuốn và cuốn rồi, hạng mới chế (Fabrication nouvelle) của Đông dương Yên-Thảo Công-Ty toàn bằng thuốc ngoại-quốc hảo hạng, theo cách vệ-sinh. Vừa nhẹ, vừa thơm, không rác cỏ. Không nhức đầu. Thử mới biết thực.* 3697

Phòng Canh-nông. Ngày chủ-nhật vừa rồi, phòng Canh - nông Bắc-kỳ và phía Trung-kỳ đã bầu cử lấy sáu ông hội viên Pháp bết hạn phải bầu lại. Các phiếu bầu gửi nhà Bưu-điện về được 70 phiếu.

Số người có chân dự-bầu là 159 phiếu

Số người đi bầu hay là gửi phiếu bầu là 83

Những ông được bầu là :

MM. Borel Marius . . .	78
Leconte Emile . .	76
Le Roy des Barres .	75
Bonnafont Louis . .	74
Maldan	74
Verdier	70

Ngạch các quan cai-trị. — M. Gauthier, là biên tập hạng nhì ngạch cai-trị sung chức phó công-sứ Bắc-kạn nay đổi về phủ Thống-sứ làm chủ sự phòng ở tòa nhất.

Bên Lào cũng lụt. — Quan Khâm-sứ Ai-lao có điện trình phủ Toàn-quyền rằng vì mấy trận mưa luôn và dữ quá, cho nên nước sông Mékong thành lên sớm và to hơn mọi khi. Thành-p ố Paksé bị ngập một phần lớn và việc vận tải của sở Bưu-điện với phía Nam mấy hôm nay cũng phải đình lại, vì tàu thủy không lên đ ợc mấy cái thác ở Kemmarat.

Hội Hợp-thiện. — Bản-hội có lời cung thỉnh các ông, các bà hội-viên cùng các ông, các bà có phần-mộ thân-thích ký tăng trong đất Phúc-trang của bản-hội đến 10 ngày tháng 7 ta là chủ-nhật (10 Août 1924), từ 9 giờ sáng đến 2 giờ chiều, bản hội có sửa lễ Phả-độ cho Vạn-linh, kính mời các ngài đúng ngày giờ ấy, quá bộ xuống chùa Hợp-Phúc trong Phúc-trang bản-hội lễ phật và cầu nguyện cho Vạn-linh.

Hợp-thiện hội lai cảo

Sách mới xuất-bản. — Ông Vũ-đình-Long mới xuất bản quyển Quốc-văn đọc-bản. Sách này soạn c o học-trò lớp nhất và lớp nhì các trường Sơ-học Pháp-Việt. Sách in giấy tốt, hơn một trăm trang có vẽ, giá bán 0 $ 4 .

Từ vượt ngục đã bắt được. — Tên Ng-v-Chung 21 tuổi là từ vượt ngục ở Bắc-giang, nay sở mật-thám đã bắ được giải vào tòa án.

HỎI CÁC NHÀ LÀM BÁNH, nên mua Carbonate amoniaque.
CÁC NHÀ THỢ GIẶT, nên mua Chlorure de chaux
HIỆN CÓ BÁN TẠI :
NHÀ BÁ CHUÔNG
(Hiệu Báo-chí MONIES)
HANOI

Tòa Thượng-thẩm. Sáng hôm nay, tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này :

Việc vợ chồng quan Giám-binh homas. — Vì luật-sư bên bị xin cho nên tòa Thượng-thẩm hoãn đến thứ ba 12 août mới xét việc vợ chồng quan Giám-binh ở Vạn-hóa (Port-Wallut phạm tội đánh đập và xử tàn-nhẫn đứa con gái đẻ ra mới lên 9 tuổi. Việc này tòa án Trùng-trị Haiphòng trước đã xử phạt những người làm cha mẹ mỗi người 3 tháng tù án treo và 100 quan.

Nước mắm pha nước lã. — Tòa Thượng-thẩm ý án tòa án Trùng-trị Hanoi phạt Vũ-thị-Cho, Ng-thị Đoọc, Nguyễn thị Lan và Đoàn-thị-Tỵ mỗi người 200 quan về việc pha nước lã vào nước mắm để bán, nhưng tòa cho được hưởng án treo, vì xưa nay chưa can án bao giờ.

Ăn cắp và chứa đồ ăn cắp. — Ng-thị-Cúc ăn cắp của chủ là Hoàng-thị-Hợi một đôi hoa tai vàng đem bán cho Đỗ-thị-Ấm ở phố Mới 4 đồng, Đỗ-thị-Ấm lại đem bán cho Lê-t.-Dua bán hàng bạc lấy 7 đồng. Tòa án Trùng-trị Hanoi phạt Ng-thị Cúc 2 tháng tù về tội ăn cắp, Đỗ-thị-Ấm 100 quan về tội chứa đồ ăn cắp, vì xét thị ấy biết là hoa ăn cắp, tham rẻ mua. Còn Lê-thị-Dua cũng can chứa đồ ăn cắp thì được tha vì xét k ông biết là hoa ăn cắp. Quan Chưởng-lý thấy những tên bị can phải phạt nhẹ, nên ngồi chống án và xin p at nặng hơn. Tòa Thượng-thẩm xét lại rồi lặng phạt thị Cúc lên 4 tháng tù và thị Ấm 100 quan, 2 tháng tù án treo và y án t a thị Dua.

Ăn cắp vải. — Lê-thị-Thuận vào hàng A Lim ở Moncay mua 44$6 vải trúc bán rồi không trả tiền đem vải về nhà. Tòa án Trùng-trị Moncay phạt thị ấy 1 năm tù và bắt thị ấy phải bồi số tiền vải trả hiệu A Lim. Tòa Thượng thẩm giảm tội cho thị ấy xuống 2 tháng tù, nhưng cho án treo vì xét thị ấy trước chưa can án bao giờ và hiện đương phải nuôi con thơ.

Lừa đảo. Tha cho Nguyễn-thị-Đỏ là con nhà bị tòa án Trùng-trị Tourane phạt 3 tháng 1 ngày tù và 16 quan về tội lừa xuyến và kiềng vàng của chủ rạp hát và Lê-văn-Kiểu làm công là nhân-tình thị ấy bị phạt 13 tháng tù, 50 quan và 2 năm biệt xứ về chứa những đồ lừa đảo ấy. Tòa Thượng-thẩm tha cho cả hai người, vì xét không đủ chứng cớ.

NHÀ CHỨP BÓNG PALACE

Cần-cáo

CHỨP BÓNG MÙA HÈ. — Bắt đầu từ ngày 15 Juin giờ đi cho đến hết tụ hè thì nhà chứp bóng PALACE đóng cửa không chứp ban tối, chỉ chứp mỗi tuần lễ có hai buổi ban ngày thứ năm và chủ-nhật mà thôi còn những buổi tối thì c ớp trước ở Café Métropole.

TẠI RẠP PALACE
Mỗi tuần lễ 2 buổi ban ngày thứ năm và chủ-nhật
Mỗi lần chứp mỗi chương-trình khác nhau
Giá vào xem vẫn như cũ

Danh-dự hội-tinh riêng của ngạch Thương-chính. — Các viên chức trong ngạch Thương chính có tên sau này được thưởng Danh-dự bội-tinh bằng bạc riêng của ngạch ấy là :

MM. Mai-v-Nghĩa, thư-ký thượng hạng hạng nhì ; Pham-v-Qui, préposé auxiliaire hạng nhất (M. Pham-v-Qui lại được thưởng về bội-tinh ấy mỗi năm là một trăm francs).

Ngã từ trên cây xuống. — Tối hôm qua, hồi 7 giờ 50 có một đứa con trai tên là Ng-văn-Tiêm 16 tuổi nhà ở đường 75 trèo lên một cây ở phố Gia-long trước cửa số nhà 11 bị ngã vỡ đầu, phải khiêng vào nhà thương ngay, chưa biết sống chết thế nào.

Nghỉ phép — M. Lê-doãn-Chung, thư ký hạng sáu ngạch Công-chính được phép nghỉ 30 ngày lĩnh cả lương.

Các tin vật. — Tô-đắc-Hoe, 24 tuổi, thợ may, nhà ở Cô-giám, ăn cắp 40 đồng của một người thợ may khác ở Haiphong thì nay đã bị bắt giam.

Ng-thi-Thục 18 tuổi, là con đỡ ở ngõ Sinh-từ, lấy của Mme Đào-t j-Cả ở đường số 7, mất 10 đồng bạc và các quần áo thì nay đã phải giam để xét hỏi.

Hội chợ Hanoi
Lần thứ sáu

Sẽ bắt đầu mở từ 30 Novembre đến 14 Décembre 1924.

MỚI XUẤT BẢN
TRAI LÀNH GÁI TỐT
Tiểu-thuyết văn vần
Theo thể truyện Kim-Vân Kiều
CỦA
ông cử **DƯƠNG-BÁ-TRẠC** soạn
Giá 0 $ 25

Có gửi bán ở khắp các hàng sách, ở xa gửi mua mỗi quyển thêm tiền cước là 0 $ 05 gửi 10 và mandat cho ông Dương-bá-Trạc, Trung Bắc-Tân-Văn Hanoi.

TIN NƯỚC LÊN XUỐNG

Triền sông Hồng-hà

	4 Août hồi 6 giờ	15 giờ	5 Août hồi 6 giờ
Lao-kay . .	78.80	»	78.50
Yên-bay . .	30.32	»	29.92
Việt-trì.	14.05	»	13.95
Hanoi	9.65	»	9.42
Vạn-yên	9 25	»	8.75
Hòa-bình . .	7.16	»	6.98
Tuyên-quang.	5.40	»	
Phủ-đoan. .	20.77	»	20.23
Phủ Yên-bình			1.00

Triền sông Thái-bình

	4 Août hồi 6 giờ	5 Août hồi 6 giờ
Thái-nguyên .	21.05	20.80
Lẫm	3.90	
Phả lạng-thương	4.33	
Đáp-cầu . .	4 54	4 42
Phả-lại . .	3.72	

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Một cái thảm kịch ở ngoài Đồ-sơn. — Chiều thứ bảy vừa rồi hồi quá 5 giờ có một bọn thanh-niên người Pháp vừa nam vừa nữ tắm mát và tranh một quả bóng ở bãi Đồ-sơn. Trong số những người tắm ấy có một cô thanh-niên là Mlle Mercier 19 tuổi là lệnh ái một quan thương-chính không công là làm sao mà bị sóng cuộn ra ngoài khơi xa. Cậu Louis Maroselli 17 tuổi là lệnh lang quan Chánh mật-thám Haiphong cũng tắm mát ở đấy, tuy không biết bơi, nhưng nghe cô Mercier kêu cứu thì liều mình lội ra mà cứu bạn, chẳng dè cậu ta lại bị thủy triều đánh ra ngoài mất.

Bấy giờ năm sáu người bỏi hàng cơm Tây gần đó đều lặn xuống nước rồi đến M. Jasserand là quản-lý nhà Thực-nghiệp ngân-hàng cũng lặn nốt để cứu vớt. Sau M. Jasserand vớt được cô Mercier lên thì đã quá rồi, cô ta không cựa quậy nữa. Còn xác M. Louis Maroselli thì mãi đến 5 giờ sáng chủ n ật mới tìm thấy cách bãi đến tám trăm thước.

Sáng chủ nhật hai cái linh cữu đưa về Haiphong, buổi chiều hôm ấy cất đám M. Louis Maroselli, còn linh cữu cô Mercier thì chuyển xe-hỏa 1 giờ chiều đã đưa lên Hanoi để cất đám

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Dùng nước chanh hèn cẩn thận

Duy có nước chanh hiệu **T B**
là chế bằng hơi nước (eau distillée) rất thanh khiết, rất hợp cệ sinh.

BÁN BUÔN Ở :
Phố Sinh-từ, số 125. (Hữu Giám) Hà-nội

Bản-hiệu không nhận đồng thứ chai bi, chỉ đóng thứ chai Perrier, có nút sắt đóng bằng máy.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen
của HOÀNG-THƯỢNG

Theo kinh tự nhiên in ra đây, chư không như có mấy thứ thuốc về những bịnh lạ, làm trò-cười cho trẻ con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được.

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mùng 7 tháng năm, năm-thứ Khải-định thứ ba, tòa Kiểm sát phụng lời chuẩn phê rằng:

Chiếu như đại-được phòng của MONTÈS qui ông, có chế nên một thứ rượu bổ đã từng ngự dụng qua rất hay, đáng nên ưa thưởng, trước thực phẩm thì giải cho qui được phong chống-đỡ với Quan-lí-giả.

Khâm thử.

Rượu này đã kể-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai dã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Thân-hiểu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm la mắt thiên-hạ và trò chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vi-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
55, Phố Tràng-tiền, 55
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

KIẾN-AN

Thuê xe. Thuê các thứ xe tay và xe ngựa thuê chở hành-khách trong tỉnh, mỗi tháng định như sau này:

Xe tay bánh sắt . . .	2$ 00
Xe tay bánh cao-su . .	3 00
Xe hai bánh	4 00
Xe bốn bánh	5 00

SƠN-TÂY

Một con đường mới — Sở Lục-lộ mới mở thêm một con đường ở trước cửa dinh quan chánh sứ. Con đường đó đi nối theo với con đường Hanoi.

Vì làm thêm con đường đó mà một ít nhà ở phố Lạc-sơn phải phá đi, nhưng sự tiện lợi về sau này thật là nhiều lắm.

T. G lai cảo

HẢI DƯƠNG (THANH-HÀ)

Hại lây về nạn hồng-thủy. — Hạt Thanh-ha là hạt vẫn thường được mùa, từ trước đến giờ vẫn có tiếng là thủy-hạn võ tai, không phải bị nạn hồng-thủy bao giờ, ngờ đâu năm nay bị hại lây mà nước tràn về hạt nay lại to nhất. Thường vẫn thấy ông già bà cả nói câu ca-rao rằng « *Có phải con mẹ con cha, sinh ra đất Thanh-ha xứ Đông.* » Thế mà năm nay nhân dân ở hạt nay thì cực quá.

Khi có tin vỡ đê, nước tràn về đến tỉnh Hải-dương cũng bị ngập, tưởng rằng không lan đến hạt Thanh-ha, chỉ ngập tràn về đến tổng Cấp-nhất trong hạt thôi. Thế mà có vài bôn đương cái đi từ đó Gộp đến huyện lị, những hành khách đi lại từ ngày hôm 27 Juillet giờ đi phải đi đò đồng từ làng Du-tài tổng Cấp-nhất cho lên đến tỉnh ; mà xem như hai lúa nhất thì ở tổng Cấp-nhất, Hoàng-xá, Tiền-liệt, Hoàng-lợi, vì ở về vùng giáp mặt sông nên nước tràn vào đầy đồng ngập mất cả lúa. Từ hôm 28 juillet thì nước tràn ngập vào đến phố huyện-lị mà lại to thêm ra, từ đò Gộp cho đến cầu Đồng-lui làng Lôi-đông phải đi đò đồng cả mà ngập sâu lắm, đường đi ở phố huyện nước đều ngập sâu gần một thước tây. người đi qua lậm lội, và các nhà ở gần đường đi ở phố huyện cũng đều bị nước tràn vào.

Thật là hạt này năm nay bị lây cái nạn hồng-thủy mà bị hại rất nhiều, nhưng may mà cái nạn trộm cướp không có.

T. B. lai cảo

LƯƠNG-SƠN (Hòa-bình)

Có trong 10 ngày cọp bắt mất 5 người!—Về hạt châu Lương-sơn, có từ năm ngoái đến nay,số người bị hại về cọp kể có đến năm sáu mươi người rồi ! Cứ xem như trong mười hôm mới đây thì ai cũng phải lấy làm ghê sợ quá ! Ngày 18 tháng 6 có một người ở xã Vật-sơn, sớm dậy đi bừa ra đến ngõ bị cọp ở đâu rình sẵn đấy vồ đem đi ăn hết 2 đùi và cả bộ ruột. Đến ngày 21 cọp lại bắt một người dân bà ở xã Kẻ-sơn, cái nạn này mới lại càng đáng xót thương lắm nữa, người dân bà ấy đã có mang 7 tháng, hôm ấy đi nhổ mạ xứ đồng, (bãi) đi cả bọn đến hơn 20 người, thế mà con cọp ấy nó khôn quá đội một búi cỏ, đi 2 chân giả làm người nhảy ra vồ lấy người dân bà ấy tha vào rừng ăn hết một đùi và ăn cả đứa con ở trong bào-thai, rõ thảm quá ! Lại đến 24 nó bắt m^t người dân ông đi lấy măng ở xã Kệ sơn. Đến 26 nó bắt một người dân bà ở xã Cư-yên, người này vì đi mượn trâu ở làng khác về đề bừa, đi gần đến làng thì nó nhảy ra vồ lấy, chỗ này không có rừng bụi gì cả, chỉ có một cái hố con, thì ra nó núp ở dưới hố để chực người đi lại ! Đến 28 thì ở xã Mỗ-sơn xóm Rồng có một người đàn ông vì nực nên ra bờ hồng mát, cọp ở đâu nhảy vào cắn ở đùi chực lôi đi, may người ấy kêu lên, hàng xóm đến cứu mới không việc gì, nhưng bị đau nặng lắm.

Mấy xã có người bị hại nói ở trên này cùng ở liền với nhau mà rừng núi thì nhiều, nên bị cọp quấy nhiễu lắm, thật đáng sợ hãi cho dân sự vùng này — Những ruộng gần làng còn dám bừa cấy, chứ ruộng ở xa làng và gần chân núi thì đành là bỏ hoang cho cỏ mọc.

Đó thực là một cái hại rất lớn của nhân dân. Mong rằng quan trên sẽ lưu tâm vì dân trừ cái hại ấy.

Lương-sơn. N. lai cảo.

THÁI-BÌNH

Cuộc hát làm phúc. Cuộc hát này đã dịnh mở ra từ tháng trước, song vì con đê Thái-lai bị lở sụt nhiều chỗ, nước phần nguy cấp, dân tình nôn nao lo sợ, cho nên việc hát ấy lại thấy dinh. Nay đê đã được kiên cố, không lo sợ gì nữa. Nghe đâu hội Tập-thiện đã lập ban tiêu-hội-đồng ban nay mai thuê con hát về hát tại nội-quán của hội, được bao nhiêu tiền thì đem giúp cho dân phố hàng Cót ở tỉnh Nam-định bị cháy, và dân tỉnh Hưng-yên bị lụt.

Khốn nạn thay mà đang thương thay ! nơi thì bị thủy tai, nơi thì mắc hỏa hoạn kẻ biết bao nhiêu người lầm than cực khổ, tiếng khóc vang trời, tình ta may được bình-yên, hưởng thụ cực lạc, ta phải nên nghĩ tình đồng loại mà cứu giúp lẫn nhau.

Mong rằng các ông tổ chức cuộc hát ấy nên sốt sáng cho được mau thành, và các bà con trong tỉnh ta, ai nấy đều nên sẵn bằng sẵn lòng cùng nhau tản thanh vào việc làm phúc ấy. Kia ! biết mấy người mấy vạn con người là đồng bào đồng chủng với ta đương ở trong cơn nước lửa, cái nông nỗi tay dưới ruột xót, ta cầm lòng sao yên.

Nguyễn-văn-Ngân.

NHÀ BÁ-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Ông Montès nhường hiệu Bào-chế của ông cho ông Domart, bào-chế sinh-viên hạng nhất về cao đẳng học đường Paris đã một năm nay. Ông Domart tự trông coi lấy việc chế thuốc, và thuốc chế bao giờ cũng rất cẩn-thận như về thế mà hiệu bào-chế ấy rất có tiếng.

Thuốc gởi đi xa cũng rất chóng. Ai muốn hỏi giá, hay hỏi điều gì cũng trả lời ngay.

VIỆC KINH-ĐÔ

Bắt được tù vượt ngục. — Về sự tù vượt ngục kỳ trước bản quán đã đăng, vậy lần nay linh phủ đã hết sức đi lẫm mà thì cũng bắt được vài đứa, duy còn sót lại một tên đại-bơm là tên Tằng. Tên này thật là gian hiểm tuyệt trần, mà lại có sức lực khỏe mạnh lắm, hình dạng tuy ốm gầy nhỏ thấp mà sức có thể chống cự được 4, 5 mươi người lại biết dùng các thứ thuốc mê để đi lấy của. Từ khi tên ấy vượt ra ngục thì lâu nay đã lẫm nhà bị thiệt-hại còn sự mà hoạch nó tuy là chuyện cần mà chẳng bề bắt được.

Đêm 31 juillet vừa rồi cũng vì nó tửu phùng trí kỳ mà lại gặp phải bác trí-kỳ tiềm-tâm của người ta thuê làm việc ấy, nên chênh trong khi c.ến ngoài, say đã chèm nhèm, không thể đi được nữa, rồi mới bắt được nó. tuy là sey lắm như thế mà trước khi đến bắt nó, nó còn chống cự lại hơn vài mươi người, mãi hồ lâu mới đ nh mõ, công,dân làng tiếp tới đông nhiều rồi mới bắt được vào khoảng 11 giờ đêm, liền đã trói chặt lại bỏ vào trạc đem lồng giam ngay hồi ấy.

Bắt được một đứa đại bợm vượt ngục mà nó lại là một đứa lợi sĩ phi thường như thế, thì trong chẳng nên dung tùng, dù khi nó có hết tội lê mà t^a nó vẻ cũng chẳng nên để nó tự-do như đứa trộm cắp tầm thường khác thì mới là an được kẻ lương dân mà trừ được đứa đạo thiết, mới là hạnh-phúc cho dân vậy.

Xe ngựa xe tay dụng nhau. — Hồi năm giờ rưỡi chiều ngày 29 juillet, tại đầu cầu Clémenceau phía hữu ngạn sông Hương giang đã xảy ra một cái nguy kịch của hai cái xe, may sao chẳng gại đến tánh mạng người, nhưng ai trông thấy cũng hồn xiêu phách lạc. Số là cái xe ngựa dưới đi lên gặp xe cao-su nhà trên đi xuống, đứa kéo xe tay đi bên phải, nhưng bị con ngựa trái chưng lồng lên cắn cương nhảy tứ tung, người ngồi trên xe nhà thấy sự nguy hiểm liền nhảy xuống, tên kéo xe cũng nhảy thì cái xe ngựa liền c^ồm lên cái xe tay thùng vỡ bánh dẹp, cái xe ngựa gẫy tia sai công,con ngựa sau đè bổ quẹp xuống thật đã nguy thay. Sự hư hỏng đến bữi đã xử yên cả hai bên, duy những khi có cái nguy hiểm hãng ngày ấy, chẳng biết dùng phép gì mà xử trí cho thương được yên vậy.

Một sự nguy hiểm cho xe cộ. — Ở các lỗi dưới, có ống nước đặt dưới tài trên mặt đường tưởng có những chỗ chưa lỗ để khóa nước, chỗ ấy thường thấy một miế-g sắt tròn to bằng cái đĩa nằm ngang bằng với mặt đường ấy là những nơi đường sá to rộng bằng ngày cơ tu bổ sửa sang. Còn như các lỗi đường như là đường Gia-hội, Kê-trài, Đập-đa, Chợ-cống của tà Aa-hòa,lắm nơi những cái lỗ ấy nằm trời lên trên mặt đường quá hơn một tấc tây, những xe cộ qua lại đôi khi vấp phải mop gãy cả bánh xe,người phải lăn xuống đất. Thật là một điều tối bất tiện và rất nên giới ý vậy.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ ba 5 Août 1924
TUẦN-TY
(Sự tích ông Chu-mãi-Thần)

Tối thứ tư 6 Août 1924
NGỰ GIA CÔNG-TỪ
Đàng than sức yếu tuổi già
Bảy mươi mười bảy xuề xòa cũng xong.
Dù không tỏ kế lôn sòng,
Nào ai đã biết con rồng là ai

Tối thứ năm 7 Août 1924
TRINH HIẾU LƯỠNG TOÀN
Động lòng thương kẻ hiếu thân,
Tình riêng há để thiệt phần cho ai
Con người trinh hiếu vẹn hai,
Nhờ ơn lượng cả tình bài duyên sau.

Tối thứ sáu 8 Août 1924
Diễn hai tích :
Tích thứ nhất :
MAY HƠN KHÔN
Tích thứ hai :
HUỀ-DUNG TIỂU-LỘ

BÁ CÁO VIỆC RIÊNG

Tôi là Trần-thị-Ý, ở đường Bourrin, (hàng Bún trên) số 9, Hanoi. Tôi có con bé châu độ 9, 10 tuổi lên là Nguyễn-thị-Vinh, nét mặt tròn, trắng, tóc cùm đến mang tai, đi lạc mất từ hôm chiều thứ năm 31 Juillet 1924, là ngày 30 tháng sáu ta. Vậy có lời xin ông bà nào có bắt được nó thì xin đem nó đến nhà tôi hộ, hoặc đem nó đến sở cầm, thì tôi sẽ chịu mười đồng (10$00) hoa-hồng.

3878 Trần-thị-Ý.

Thường chè thơm

Xin mời quí khách chiếu cố sơi chè SINH-THÁI; trong những gói chè SINH-THÁI phần nhiều là có phiếu thưởng chè nhất thơm ngon.

Nhưng đã được thưởng là thưởng gói chè có giá trị, chứ không giảm thưởng lặt vặt 1 2 xu.

Xin quá bộ đến biệt.

SINH-THÁI
51, Giữa Phố hàng Ngang, 51
HANOI

Ta nên chú ý !

Chuyện này ai thì nhiều thứ thuốc công hiệu lắm, chung mà thật là hay rất đáng có một vài thứ, là những thứ thuốc mà nhà chế ra đã thí-nghiệm chỉ nhiều một đem ra bán cho nhà có bệnh dùng.

Có thứ chỉ một vài thứ thuốc trong mấy thứ rất hay ấy thật là rất thông trong y-giới, mà chẳng phải chỉ là rất hay cả.

Thuốc ấy là thuốc giải độc.

Dépuratif Sensal

Chapitre[1] không chung tế chữ, mụn nhọt, đau đánh, gai-ngọc, nhọt là những chứng đã dùng nhiều thuốc khác mà chưa khỏi, như có dùng thuốc giải độc, khi huyết không được thông, thành ra nhức đầu, đau lim, đau lưng, đường tiểu, giang-mai con mọi đều tiết ra, nó phải nhưng chứng ấy phải dùng thuốc DEPURATIF SENSAL mới được.

Trong bài trước ta đã nói về sự hiệu-nghiệm của thuốc DEPURATIF SENSAL. Từ bây đến nay có mấy thầy lễ ta không nói thêm gì nữa, là vì ở đâu cũng có chứng-thư đọc kỹ rồi, nó thì nhất vậy.

Bữa nay xin nói về các bệnh người đa nào có thuốc DEPURATIF SENSAL chữa rất dễ.

Các bệnh ấy hay sinh ra người, nên thường đàn ông làm. Các bệnh ấy lại ghê lắm cho người người nữa.

Ở xa nay nhiều đàn ông vì không biết sự bệnh, nên sức bệnh người ấy càng ngày càng lớn, cho đến phải nổi sức mà thuốc thuốc nó đi. Vì thế nên nhớ chữ thuốc DEPURATIF SENSAL nay.

Trong các bệnh ấy thường thấy bệnh, có bệnh ECZEMA rất là dễ làm, nhưng thật là có những sắc nhỏ, nổi ấy lúc khỏi rồi nhưng mà, làm cho thành lại trong rất gai.

Bệnh ERYTHEME INTERTRIGO làm cho chẳng người nơi ai, mai rải phê làm. Người mắc bệnh đau đớn lắm.

Bệnh HERPES hay sinh ra ở những cơ-quan sinh-dục.

Bệnh HERPÈS CIRCINÉ rất là khó chịu, nhất là trong khi nóng nực.

Bệnh đinh, sâm sẩy, phá lở, v. v.

Thật mà kể hết những bệnh chúng đó, có trong em bệnh người đa, tại nơi bệnh trên này thường sinh ra nhiều nhất. Ta xin khuyên ai có bệnh nên dùng thuốc DEPURATIF SENSAL mà chữa. Thuốc ấy bán.

Hiệu Bào-chế CHASSAGNE
59, phố Paul Bert
trước cửa hiệu Godard

Cần các thứ thuốc mới chưa có bán nơi này, cần có thứ thuốc mà FORMADE SAINT AMBROISE ở chung-chữa nước.

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC
NAM-BẢO
16, Rue de la Soie, 16
HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc ; các thứ mặt đá thực đẹp giá, kính gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô đàn bà, giày cườm, giày kim-tuyến, giày nhung, v. v.

Vàng dùng tuổi và bạc nén.

Thợ khéo kỹ công và giá thực.

茂 MAO-SENG

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi
Máy nói số 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 35 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chân-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin một phiếu cố.

Kính cáo
MAO-SENG kính cáo

Số 103

Ngũ mỹ Tái-sinh-duyên

NGUYỄN BỈNH-MỤC dịch thuật

Lâm chương đứng dậy, nói với *Thang-biru* rằng:

— Ta đã giải oan cho vị hòa-thượng ấy rồi thì chỉ bằng ta bảo vị hòa-thượng kia, để cho hắn được mau mau giải thoát !

Lâm-chương lại đi đến trước cửa phòng, gọi mà bảo rằng:

— Vị hòa-thượng kia ! Ta đã xét việc oan-uổng cho nhà-ngươi mà bắt kẻ thù phải thế mạng rồi ! Nhà-ngươi nên mau mau giải thoát !

Nói dứt lời thì đứa hài-nhi ở trong phòng khóc to lên 3 tiếng, rồi bỗng tắt hơi. Người vợ *Vương-kỳ* thấy vậy, ôm lấy con mà khóc òa lên. *Lâm-chương* truyền bảo quân-sĩ đem thi-thể đứa hài-nhi cùng chôn với thi-thể vị hòa-thượng ấy.

Lâm-chương lại bảo quan huyện *Sơn-dương* rằng:

Vương-kỳ khi trước lấy của vị hòa-thượng ấy một trăm lạng bạc, nay nhà-ngươi bắt bồi số tiền ấy để chi về việc mai-táng cho vị hòa-thượng.

Nói xong, lên kiệu về dinh. Nhân-dân nghe chuyện, ai cũng khen ngợi, cho *Lâm-chương* là một vị hoạt-phật giáng sinh vậy. Khi về tới cửa thành, bỗng gặp một cái đám ma. Nhà đám thấy có quan kinh-lược trấy qua, vội-vàng hạ đặt quan tài xuống bên đường, để nhường lối cho quan quân trấy.

Lâm-chương ngồi trong kiệu trông ra, thấy bên cạnh quan tài có cái bố-vi trắng, một người đàn-bà đang than khóc ở trong. *Lâm-chương* lắng tai nghe thấy tiếng khóc không có ý thương-xót, mới truyền bảo quân-sĩ dừng kiệu lại, gọi người đàn-bà ấy ra để xét hỏi.

Các quân-sĩ đều cười thầm trong bụng rằng: Quan kinh-lược ta thật khéo đa-sự ! Trong thành *Hoài-an* này biết bao nhiêu đám ma, chẳng lẽ đám ma nào cũng gọi tang-chủ ra để xét hỏi. Tuy vậy mà quan kinh-lược đã phụng mệnh thánh-chỉ, ai là người chẳng phải vâng lời.

Quân-sĩ chạy đến bên cái bố-vi mà quát to lên rằng:

— Tang chủ là ai ? Ra cho quan kinh-lược hỏi.

Người đàn-bà ở trong bố-vi, run sợ cầm-cập, không dám bước ra. Quân-sĩ giục-giã mãi, cũng cứ đứng ỳ ra đấy. Sau chúng lấy tay giằng bố cái bố-vi đi mà bảo rằng:

Mau mau đi đến trước kiệu quan kinh-lược để hỏi.

Người đàn-bà hắt-đắc-dĩ mới phải đi đến trước kiệu *Lâm chương*. Quân sĩ lại quát lên mà bảo rằng:

— Qui xuống !

Người đàn-bà ấy sụp qui xuống đất, không dám ngẩng đầu lên nhìn. *Lâm-chương* trông thấy người đàn-bà ấy ăn mặc có ý chải-chuốt, mới lắc đầu mà nghĩ thầm rằng: Việc này tất lại có ngoắt-ngoéo chi đây.

Lâm-chương nghĩ vậy, liền hỏi:

— Người đã chết kia đối với nhà-ngươi là thế nào ?

Người đàn bà ấy bẩm rằng:

— Dám bẩm đại-nhân ! Người chết kia, tức là phu-quân tôi đó !

Lâm-chương lại hỏi:

— Chết vì bệnh gì ?

Người đàn bà bẩm rằng:

— Dám bẩm đại-nhân ! Phu-quân tôi ngộ cảm mà chết !

Lâm-chương nói:

— Trông cách ăn-mặc của nhà-ngươi, không phải là con nhà hàn-sĩ. Chồng vừa mới chết, nỡ nào đã vội bạc tình ! trong cái quan-tài xấu-xí kia, tất có duyên-cớ !

Nói xong, truyền bảo quân-sĩ giải cả về nha để xét hỏi.

HỒI THỨ LXV

Lại nói chuyện *Lâm-chương* truyền giải người đàn-bà đang khóc chồng ấy về dinh để rẻ hỏi. Khi giải về tới nơi, *Lâm-chương* hỏi rằng:

Cuộng người họ tên là chi ? Quê quán ở đâu ? Làm nghề nghiệp gì ? Bị bệnh từ bao giờ ? Ông lang nào bốc thuốc ? Người phải khai rõ để cho ta nghe !

Các độc-giả có hiểu người đàn-bà ấy là ai không ? Người đàn-bà ấy nguyên là nàng *Thôi-thị*, vợ *Ngụy lâm-xuyên* mà bị *Hoa-hữu-lình* quyến-dụ đó !

Hoa-hữu-lình bị *Thẩm-đình-phương* giết chết, rồi bảo *Thôi-thị* đưa ra ngoài thành mai-táng, để che tai mắt người ngoài. Nếu đám đi thành một chút, ra khỏi ngoài thành rồi thì không việc gì nữa.

Chẳng may vừa ra đến thành bỗng gặp quan kinh-lược *Lâm-chương* đi đến. Nào ngờ *Lâm-chương* nghe tiếng khóc của người đàn-bà không có ý xót-thương, lại bắt ra để xét hỏi.

Thôi-thị nghe *Lâm-chương* hỏi, mới qui xuống mà bẩm rằng:

— Phu-quân tôi tên gọi *Hoa-hữu-lình*, vốn người *Hàng-châu*, làm nghề buôn bán, hiện nay ở bên cạnh *Thẩm* tướng-phủ. Năm nay phu-quân tôi 20 tuổi, bỗng ngộ-cảm mà chết ngay, cho nên chưa kịp mời thầy thuốc nào chữa cả.

Lâm-chương thấy *Thôi-thị* nói năng từng-từng, liền bảo rằng:

— Nếu nhà-ngươi không nói cho thật thì ta sẽ phải dùng đến cách tra-tấn.

Thôi-thị bẩm rằng:

Dám bẩm đại-nhân ! Lưỡi gươm của đại nhân dẫu sắc, nhưng tôi dám quyết rằng không khi nào đại-nhân lại c ém đứa vô tội.

Lâm-chương nghe nói, nổi giận mà rằng:

— Con mụ này lại già mồm lắm nhỉ !

Nói xong, tức-khắc truyền cho quân-sĩ dùng đến cách tra-tấn. *Lâm-chương* lại hỏi:

Thế nào ? Đã chịu thú thật hay chưa ?

Thôi-thị kêu to lên mà rằng:

— Thật quả chúng tôi oan-uổng, không còn biết thú thế nào.

Lâm-chương nói:

— Nhà-ngươi đã kêu oan-uổng thì để ta truyền mở quan-tài ra, khám-nghiệm xem chồng ngươi chết về bệnh gì, có thương-tích gì không ? Nếu có thương-tích thì nhà-ngươi nói thế nào ?

Thôi-thị bẩm rằng:

— Nếu có thương-tích gì thì chúng tôi xin chịu tội, không dám oán-hận chút nào !

Lâm-chương thấy *Thôi-thị* nói quyết như vậy, mới truyền thôi không tra-tấn nữa. *Thôi-thị* vẫn thường rằng quan kinh-lược nói đọa thế mà thôi, chớ không khi nào lại mở quan-tài ra để khám-nghiệm. Không ngờ *Lâm-chương* truyền cho quan phủ *Hoài-an* tổng giam *Thôi-thị*, rồi đòi bọn ngỗ-tác (1) ở huyện *Sơn-dương* đến để sáng ngày mai mở quan-tài *Hoa-hữu-lình* ra xem.

Thôi-thị qui ở trước sân mà bẩm rằng:

— Dám bẩm đại-nhân ! Có thương-tích thì chúng tôi xin chịu tội ; nếu không thương tích thì đại-nhân nghĩ cho thế nào ?

Lâm-chương nói:

— Nhà-ngươi là một mụ đàn-bà mà cũng lý sự lắm thay ! Nếu không thương-tích thì ta đây quyết xin từ chức !

(Còn nữa)

(1) Ngỗ-tác là người chuyên giữ về việc khám-nghiệm thi-thể.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Agents d'Annonces en Europe :
L. MAYENCE & Cie
9, Rue Tronchet, PARIS
19, 21, 23, Ludgate Hill, LONDRES

LỤC-TỈNH TÂN-VĂN NHỰT-BÁO

(Xuất-bản mỗi ngày 8.500 tờ)

ở trương

GIÁ BÁN BÁO :

Một năm	12$00
Sáu tháng	6.50
Ba tháng	3.50

Báo-quán ở tại đường Catinat, số 157, Saigon (Cochinchine).

Tôn-chỉ của tờ báo là để truyền-bá tư-tưởng văn-minh của Pháp-quốc, luận về kinh-tế lý-tài, báo tin tức xảy ra trong Đông-Pháp, mỗi kỳ đều có tiểu-thuyết. Mua báo xin gởi mandat cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, chủ-nhơn thơn nhận.

Nhà Ban-đồ « TẤM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu.

Trị bệnh mẫn, máu, khí huyết suy-yếu, thần-thể mỏi-mệt, gầy-còm, hay vì kém huyết sinh ra rào phổi làm cho hay ho vật uống thuốc này rất dễ, vì có mùi thơm không có lợm bao giờ!

Bài thuốc này có hội-đồng các quan Thầy-thuốc chứng-chỉ là nay.

Ấy là :

Thuốc nước bổ huyết

MAU BO

HỠI CÁC NGƯỜI MẮC BỆNH TÊ, nếu mua ống đã dùng đã nên mua thuốc rồi mà chưa khỏi thì nên mua thứ thuốc hiệu **POMMADE ROYER**, dùng đã ngay lập tức mà chắng khỏi tiền.

Ở Paris, hỏi tại hiệu bào chế **ROYER**, 63, R. St-Honoré

Ở Hanoi, hỏi tại hiệu Bà CHASSAGNE

Bảng thời, Những bịnh như là: XANH-XAO, ÔM-GẦY, ĐAU LƯNG mỏi gối cùng trẻ TIN THẦN thì Thầy-thuốc đều chữa bằng le

NUCLOCITHOL.

Thuốc này HIỆU LẮM, trừ bịnh đâm mà lại trừ tiệc cốt bịnh.

Thuốc **NUCLOCITHOL** làm sanh sảng **MÁU-HUYẾT** và cứng-cát **GÂN-CỐT**.

Thường người ta dùng nó khi đau một giỏi dặng cho mau lành mạnh, mà nhứt là trừ những bịnh kể trên đây.

Cách uống : sáu hoàn một ngày.

Thuốc bán tại tiệm ông GUILBAUD Thầy bào chế thuốc nhứt hạng tại TOURS (France).

Tiệm tại **Hanoi**: Tiệm thuốc của ông **Ed. CHASSAGNE**

Hỡi các ông mắc phải bệnh tình (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Háp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tình đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại. Cả cước độ hơn một đồng một lọ.

2082

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul Bert, Hanoi

CÁC BỆNH SAU NÀY :

1. Bệnh ngoài da ; nhọt đờn đanh,
2. Đau xương.
3. Tàn lâu ngày.
4. Đau phát-huyết quản.

Đều trị bằng thuốc :

ROB DEPURATIF MONTÈS

Những mụn lở đã 8 năm chữa chỉ tháng khỏi

CÁC CHỨNG ĐAU XƯƠNG VÀ THẤP

Những bệnh trên đã kể đó các chứng sau này như lở lưới mau ra là bởi tại máu sấu. Đàn-bà thì thường có những lúc phải lợt và tức trở về già. Các chứng ấy có bởi vì máu sấu thành ra đặc, có nhiều cặn. Vậy muốn cho mau chầy lưu thông, thì nên dùng thứ thuốc

Dépuratif Richelet

mà các tước, phẩm hàm điều công-nhận là mạnh ta tốt hơn thuốc này thì sẽ đồng bạc lấy mau mà các bịnh ngoài da như ghẻ lở các nốt mẩn khác ung bịnh giang-mai phát ra cũng khỏi.

Thuốc này bán ở các hàng lục hợp tụ.

Xem về giá Mua dùng

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ giới nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh giáp.

Mắc bệnh giáp, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh giáp, chỉ có một thứ thuốc, là :

Cachets du Docteur Rascol

0$60 một ống sáu cachets

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cầu-thận cho thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ cho thật mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy bệnh gân yếu, bệnh giáp, bệnh sốt rét rừng, v. v

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính

Giá bán : 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul Bert, Hanoi

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY

Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

ĐƯỜNG YÊN-LẠC đi CHO HIẾU

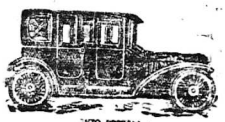
Ở Gia-VIỄN-LẠC chạy mỗi 3 giờ sáng sáng chuyến xe lớn thứ nhất đến nhà-quê Vĩnh-Yên.

Ở CHỢ HIẾU Phải mua đi chợ 1 giờ có xe đón Yên-Lạc vừa kịp chuyến xe lớn về Hà-nội.

ĐƯỜNG VĨNH VỀ HUẾ

Ở VĨNH đi hồi 4 giờ sáng đến Đông-hà vừa kịp chuyến xe lớn vào Huế.

Ở ĐÔNG HÀ ra hồi 8 giờ sáng sau khi chuyến xe lớn ở Huế ra tới.

AUTO-PORTAIL

Các quí-khách đi lại đường Vĩnh-Đông hà nên đi xe thơ thì được cẩn thận hơn, nhưng khi lấy vé nên có ý kẻo lầm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm ấy, tôi lợi quí khách đánh giây thép trước cho bản-ty. Hễ khi bản-ty nhận được giây thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Yên Lạc đi chợ Hiếu thì đánh giây thép ra PHẠM-VĂN-PHI Yên-Lạc (Vĩnh-Yên). — mà đường Vĩnh-Đông hà thì đánh giây thép cho PHẠM-VĂN-PHI Đông-hà (Quảng-trị).

Ở ĐƯỜNG SANG LÀO. — Vì độ nay bên Lào mưa luôn xe không đi qua được nên xe chúng tôi đông buôn thông chạy, nhưng đến tới đầu tới tháng mười tây (Novembre) tới đi thì mới lại chạy.

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET

là một vị thuốc bổ không có pha chế nhiều một hoàn 0,50 cent. uống từ 3 đến 4 hoàn trong 24 giờ)

TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẮT LÉO VÀ GÂN-CỐT

● THUỐC PHÁP Trữ Lager, 4, Rue de Pas-de-la-Mule, PARIS ● Ở PHÁP-QUỐC LẮM

Cũng có bán tại : Hanoi, Ha CHASSAGNE, Phuc-Hatphong, L. BOURGOUNOUX, Pharmacien-chimiste, et dans toutes les bonnes pharmacies.

NGƯỜI BIỂN-LẬN

(L'AVARE)

Hài-kịch của MOLIÈRE soạn ra

NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch

Hội Ái-hữu của Tân-cựu học-sanh trường Cao-đẳng đã diễn tại nhà hát lớn Hanoi, ngày 18 Janvier 1924

In chữ Pháp và chữ Quốc-ngữ hai lối văn song nhau

Giá mỗi quyển. . . . . 0$50

Tiền cước gởi đi các tỉnh, mỗi quyển. 0.11

CÓ BÁN TẠI BẢN-QUÁN

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

酸補

J. BLANC *(dệ nhất hạng bào-chế)*

Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*

HANOI (Bắc-kỳ)

chế ra

Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con

每晌午各啞每各咂沒嚥醋欵喫稍

Bán tại : Hiệu Bào-chế **J. BLANC**

2099 *31 phố Tràng-tiền (Rue Paul Bert) Hanoi*

NƯỚC HOA THƠM

CÔ BA

PACHOT Frères & Cie LYON

Thuốc HÉMOGLOBINE BYLA

Trừ bệnh huyết suy rất mạnh

CỨNG CẤP MẠNH MẼ BÉO TỐT

Là thứ thuốc bổ huyết mạnh nhất

Xin hỏi tại hiệu BYLA

36, Avenue de l'Observatoire — PARIS (France)

AI MUỐN LÀM GIÀU

Bỏ ra 20 quan mà may ra được

500.000 quan

Như vậy mua trái-phiếu thì nào cũng lợi, không khi nào thiệt.

CỨ HÀNG LÔ SAU NÀY :

100 lô.	500.000 quan	200 lô.	5.000 quan
150 lô.	300.000 —	1.320 lô.	2.000 —
200 lô.	150.000 —	15.300 lô.	1.000 —
200 lô.	10.000 —	1.700.000 lô đều được lời 400 —	

Năm nào cũng có 15 Février, 15 Mai, 15 Août, 15 Novembre thì rút số.

Các ngài chẳng nên tức nước vỡ bờ mà bỏ tiền ra mua ngay 20 quan đặng mà

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papere, MARSEILLE (France)

R. C. MARSEILLE 6576

Imprimerie du Trung-Bắc Tân-Văn

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN